

Равенство между половете в процеса на вземане на политически решения

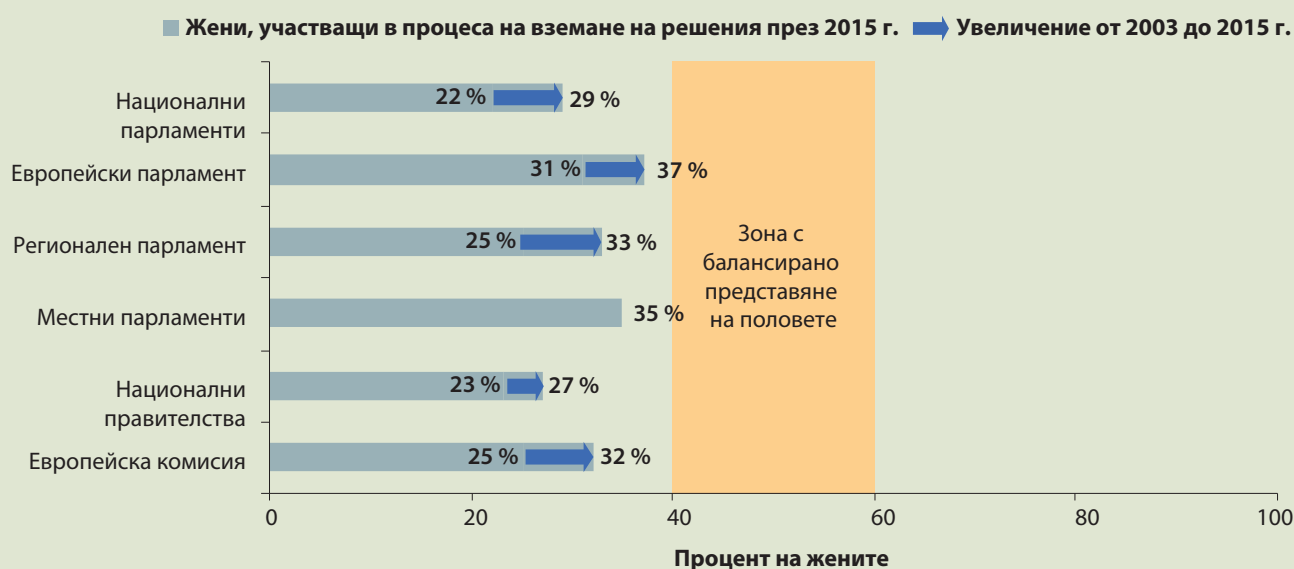
Равното участие на жените и мъжете в политиката е важно условие за ефективна демокрация и добро управление. Освен укрепване и засилване на демократичната система, участието на повече жени в процеса на вземане на политически решения има много положителни ефекти върху обществото, които могат да помогнат за подобряване на живота на жените и мъжете. Ползите включват по-справедливи общества и приобщаващо управление, по-високи стандарти на живот, положително развитие в областта на образованието, здравеопазването и инфраструктурата, както и намаляване на политическата корупция.

Бавен, но сигурен път на жените към върха

През последното десетилетие делът на жените на висши ръководни позиции в политическите институции и публичната администрация в рамките на Европейския съюз (ЕС) непрекъснато нараства. Графиката по-долу показва постигнатия напредък от 2003 г. на местно, регионално, национално и европейско равнище.

Фигура 1 – Подобрения в баланса между половете в политическата власт в ЕС-28 в периода 2003—2015 г.

Мъжете държат ръководните позиции в политическите партии

Жените са изтласкани в неформалните мрежи

Повечето политически партии в ЕС се ръководят от мъже, както е видно от доклада на Европейския институт относно равенство между половете (EIGE) за равенство между половете във властта и вземането на решения (2015). В доклада се посочва, че жените представляват едва 13 % от ръководителите и 33 % от заместник-ръководителите на основните политически партии в ЕС през 2014 г. Формалните и неформалните мрежи в политическите партии са от първостепенно значение за издигане до високи позиции, запазване на партийната подкрепа и реализиране на промени в политиката. Сформирането на неформални мрежи след работно време се извършва предимно от мъже. Поради това съществуването на тези мрежи в сфери с доминиращо мъжко присъствие могат да поддържат мъжкото надмощие и лидерство (доклад на EIGE относно равенство между половете във властта и процесите на вземане на решения).

Стереотипното възприемане на половете възпира жените от поемане на високи ръководни длъжности

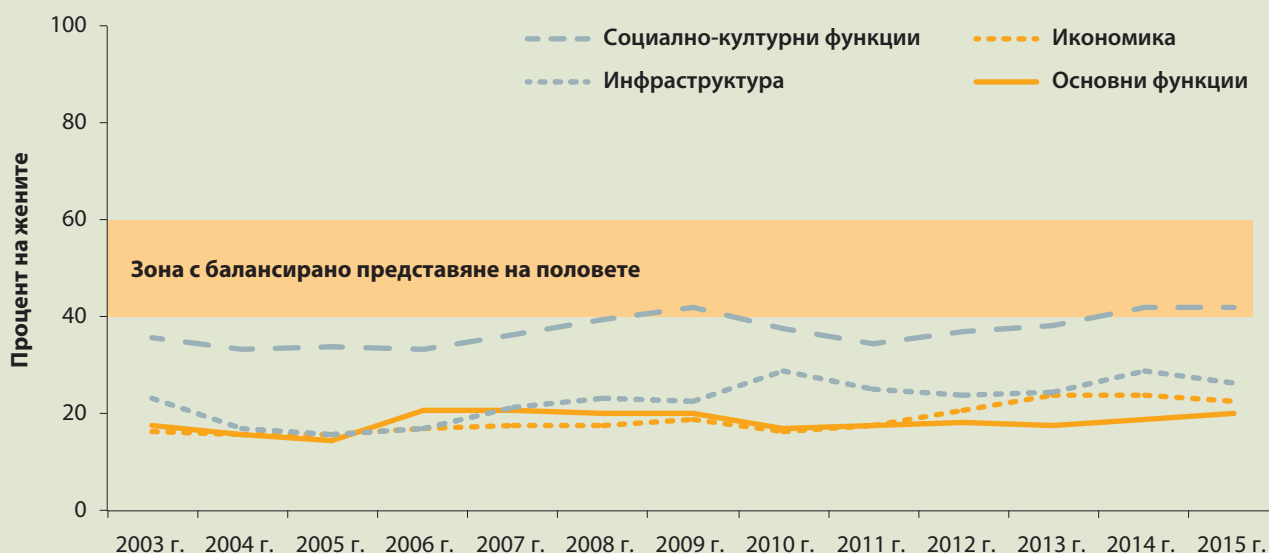
Поддържането на стереотипи въз основа на пола и вътрешната култура на много политически партии, които се характеризират с преобладаващ „мъжки“ стил на управление, продължават да бъдат пречка за равното представителство. В миналото ръководните позиции са заемани предимно от мъже. Характеристиките и уменията, които се очакват

от лидерите — например самоувереност, господстващо положение или рационално мислене — обикновено се възприемат като мъжки характеристики и поради това ръководството обичайно се свързва с мъжете. Стереотипното възприемане на половете е отразено и в разпределението на длъжностите в кабинетите и висшите административни постове в министерствата. Длъжностите, доминантно заемани от мъже, са свързани с основни държавни функции като отбрана, правосъдие и външна политика, докато жените са концентрирани в министерства със социално-културни функции, което затвърждава стереотипните очаквания, че жените са по-подходящи за области като образование, здравеопазване и култура.

Политическите партии затварят вратата пред жените

Политическите партии играят важна роля за определяне до каква степен и какви са възможностите на жените да участват в партийната политика. Възможностите на жените да заемат ръководни позиции също са в ръцете на политическите партии и партийния елит, които контролират процесите на подбор и приемане. Също така политическите партии определят реда на избирателните списъци, предварителните списъци за избирателните райони и партийните структури. Поради тези причини политическите партии често са наричани „стражари“.

Фигура 2 – Proportion of women in government by type of portfolio in the EU-28, 2003 -2015

Какво се прави за подобряване на баланса между половете?

Няколко държави — членки на ЕС, са засилили своя ангажимент за равенство между половете в процеса на вземане на политически решения чрез въвеждане на задължителни или доброволни квоти по пол, с цел да се създаде баланс между половете в политиката и да се въведат цели за балансирано представяне на половете в подбора на кандидатите. Резултатите от изследванията на EIGE показват, че държавите членки с обвързващи или доброволни квоти средно имат най-ясно изразено нарастване на политическото представителство на жените от 2003 г. насам. Цифрите показват, че е налице увеличение от 10 процентни пункта за достигане на средни стойности от 29 % жени в националните парламенти през 2014 г. За държави без квота представителството на жените възлиза на 27 % с минимално средно повишение през последните десет години. Квотите са една от мерките за подобряване на баланса между половете. Сами по себе си обаче те не са достатъчни. Необходими са и други мерки като обществен дебат, кампании, редовен мониторинг и цялостни програми за насърчаване на повече жени в политиката.

Добри практики за увеличаване на ролята на жените в процеса на вземане на политически решения

EIGE е идентифицирал редица добри практики с цел подготовка и предоставяне на възможност на повече жени със съответните умения, необходими за упражняване на политическа кариера, в по-разнообразна и представителна среда.

Целеви мерки и инициативи: Установено е, че обвързващите правни или доброволните мерки, прилагани от политическите партии, увеличават участието на жените в процеса на вземане на решения. За напредъка е важно също да има по-широк спектър от целенасочени стимули, например обществен дебат, повишаване на осведомеността и по-прозрачни практики за набиране на персонал и кариерно развитие.

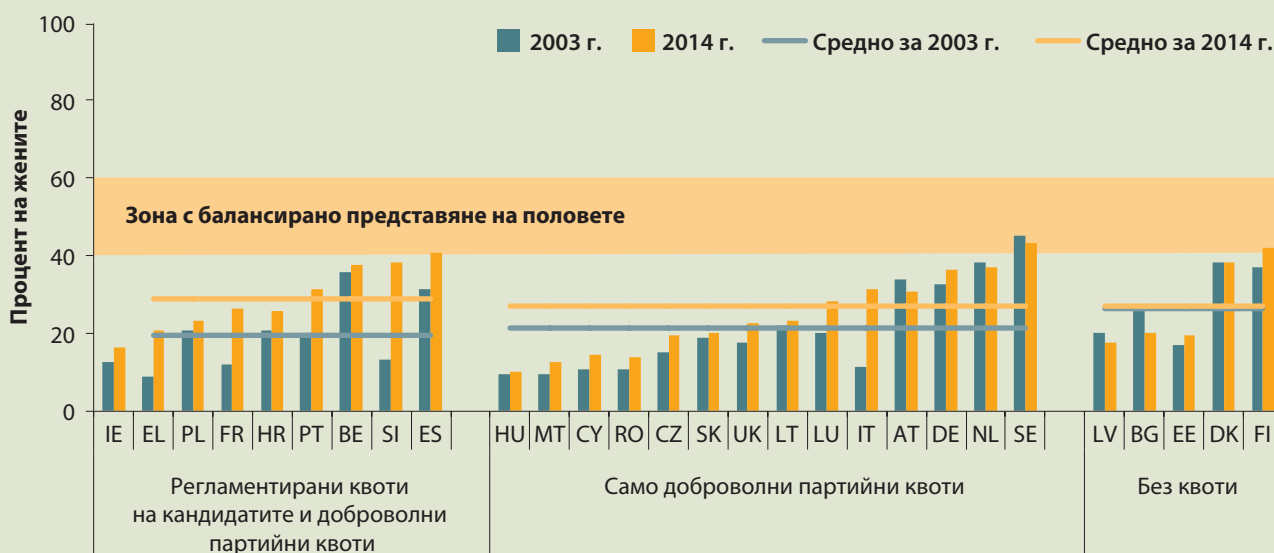
Редовен мониторинг: Важно е да се следи развитието и да се прави оценка на успешните и неуспешните инициативи. Статистическата база данни по пол на EIGE може да помогне с мониторинга, като осигурява достъп до данни за половото разпределение, които могат да се сравняват във всички държави — членки на ЕС.

EIGE постоянно изготвя доклади, преразглеждайки различни области от Пекинската платформа за действие (ППД), в съответствие с изискванията на председателствата на Съвета на Европейския съюз. Последните доклади включват:

- Равенство между половете във властта и при вземането на решения (2016 г.)
- Неравнопоставеност на половете по отношение на пенсиите в ЕС (2015 г.)
- Равенство между половете и икономическа независимост: работа на непълно работно време и самостоятелна заетост (2014 г.)

Можете да разгледате всички предишни публикации и доклади на ППД, с които разполага EIGE, на <http://eige.europa.eu/monitoring-the-bpfa>

Фигура 3 – Дял на жените в националните парламенти, където се използват квоти към 2003 и 2015 г.

Приобщаване на млади жени: Ако не бъдат привлечени повече млади жени към политическия живот, недостатъчното представителство на жените в изборните длъжности ще продължи. Наставническите програми, курсовете за обучение, публичните кампании и професионалните мрежи могат да изиграят важна роля за насърчаване на повече жени да се кандидатира за политически постове и да се подготвят за политическа кариера.

Няколко думи относно парламенти, чувствителни по отношение на равенството между половете

Парламенти, които създават благоприятна среда за жените, без тормоз и дискриминационни практики на работното място, могат да подкрепят повече жени да участват активно в политиката. EIGE разработва онлайн интерактивен

Баланс между половете: обикновено за приемливо се счита съотношението 40/60.

Равна представеност на половете: в цифрово изражение това понятие се представя като съотношение 50/50.

Критична маса: когато жените или мъжете имат най-малко 30 % представителство в длъжности с право на участие в процеса на вземане на решения.

Източник: Gender Equality Glossary and Thesaurus.

<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

инструмент, който помага да се измери чувствителността на дадена политическа институция по отношение на равенство между половете. Инструментът разглежда редица основни критерии от изборителните системи до парламентарните условия на труд. Чрез разглеждане на пречките, с които се сблъскват жените като политици на всички етапи от кариерата си, този нов инструмент ще помогне на институциите да идентифицират дискриминационни практики и да разработят мерки за справяне с тях.

Приоритети на политиката на ЕС

Ангажиментът на ЕС за равенство между жените и мъжете в процеса на вземане на решения е подсилен в Стратегическия ангажимент на Европейската комисия за постигане на равенство между половете за периода 2016—2019 г. Той изброява насърчаването на равенство между половете в процеса на вземане на решения като една от приоритетните области. Документът очертава също действия за събиране и разпространение на данни за жените и мъжете, заемащи високи длъжности с право на участие в процеса на вземане на решения, в тясно сътрудничество с EIGE.

Европейският пакт за равенство между половете (2011—2020) потвърждава ангажимента на Съвета към равенството между половете, и по-конкретно се стреми към „насърчаване на овластяването на жените в политическия и икономическия живот“.

Европейски институт за равенство между половете

Европейският институт за равенство между половете (EIGE) е центърът на ЕС за знания в областта на равенството между половете. EIGE подпомага лицата, определящи политиките, и всички заинтересовани институции в усилията им да превърнат равенството между жените и мъжете в реалност за всички европейци, като им предоставя специфични експертни знания, както и съпоставими и надеждни данни за равенството между половете в Европа.

Допълнителна информация:

<http://eige.europa.eu>

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

eige.sec@eige.europa.eu

+370 5 215 7444